

**Голові Спеціалізованої вченої ради
К 61.051.09 при Ужгородському
Національному університеті,
доктору медичних наук,
професору М.М.Оросу**

ВІДГУК

**офіційного опонента доктора медичних наук, професора
Любінця Олега Володимировича
на дисертаційну роботу Картавцева Ростислава Леонідовича «Медико-
соціальне обґрунтування моделі забезпечення закладів охорони здоров'я
України високовартісним обладнанням та ефективності його використання»
подану на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук
за спеціальністю 14.02.03 – соціальна медицина**

Актуальність обраної теми дисертації.

В умовах реформування системи охорони здоров'я, коли створюються заклади охорони здоров'я нового типу потреба у високовартісному обладнанні значно зростає. У науковій літературі є дані про вплив рівня забезпечення сучасним медичним обладнанням на ступінь використання сучасних медичних технологій та якість і ефективність медичної допомоги. В цей же час спостерігається інтенсивний розвиток медичної індустрії, яка забезпечує розробку та випуск сучасного обладнання, вартість якого в усьому світі є високою.

При всій цій ситуації комплексних наукових робіт з питань забезпечення закладів охорони здоров'я високовартісним обладнанням, його якісного стану, інтенсивності використання та причини невикористання в Україні не проводилося, що і зумовило актуальність дослідження та його мету і завдання.

Актуальність теми дисертаційного дослідження підсилюється до того ж необхідністю виконання Закону України № 2168-VIII від 19 жовтня 2017 року «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення».

Зв'язок теми дисертації з науковими програмами, темами, планами

Дисертаційна робота є фрагментом НДР “Науковий супровід, моніторинг та оцінка моделей розвитку сфери охорони здоров'я в Україні на регіональному рівні”, № держреєстрації: 0115U002852, термін виконання: 2015-2017 рр., яка виконувалася в ДУ «Український інститут стратегічних досліджень МОЗ

України», де дисертант був виконавцем окремих фрагментів роботи.

Ступінь обґрунтованості наукових положень дисертації, висновків і рекомендацій, сформульованих в роботі, їх достовірність

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, що сформульовані у дисертаційній роботі Картавцева Р.Л. оцінюється як висока, виходячи з того, що вона ґрунтується на вивченні достатньої кількості наукових джерел, використанні адекватних методологічних підходів, охопленні дослідженням всіх закладів спеціалізованої та високоспеціалізованої медичної допомоги і комплексному аналізі отриманих результатів.

Мета дослідження відповідає темі дисертації, для її досягнення визначено чіткі завдання, реалізація яких відбувалась із залученням широкого спектру загальнонаукових та спеціальних методів дослідження, в тому числі: бібліо-семантичного, соціологічного, описового та концептуального моделювання, організаційного експерименту медико-статистичного, біостатистичного, інформаційного та експертних оцінок. Методичною основою дослідження став метод системного підходу та аналізу.

Дана дисертаційна робота є завершеною працею. Усі поставлені автором завдання вирішені повністю, в т.ч. розв'язано важливу задачу сучасної соціальної медицини – обґрунтовано і розроблено сучасну модель забезпечення закладів охорони здоров'я високовартісним обладнанням і його ефективного використання та алгоритму дій, який включає заходи на кожному рівні управління, скеровані на планування потреби у такому обладнанні, механізми фінансування його придбання, механізми придбання обладнання та його використання в закладах охорони здоров'я, забезпечення належного технічного стану та безпеки експлуатації, контроль за ефективністю використання обладнання.

Формування електронної бази даних проведено з використанням спеціально розробленої програми, а статистична обробка результатів дослідження проведена на основі пакету статистичного аналізу Microsoft Excel, отримані дані оброблені на персональному комп'ютері за допомогою ліцензованої програми Statistika 6.0. Дисертантом проведена систематизація та наукова інтерпретація отриманих результатів.

Достовірність одержаних результатів

Достовірність наукових положень дисертаційної роботи, висновків і практичних рекомендацій підтверджується застосуванням класичних методів досліджень та достатньою інформаційною базою. За обсягом робота виконана на достатньому репрезентативному первинному матеріалі, зокрема автором зібрано, за спеціально розробленою електронною програмою, дані про наявність, стан, вартість та використання високовартісного обладнання в

зкладах спеціалізованої та високоспеціалізованої медичної допомоги України.

Дисертантом вивчено показники летальності пацієнтів у відділеннях інтенсивної терапії та дані щодо забезпечення цих підрозділів високовартісним обладнанням. Показано вплив забезпечення відділень інтенсивного лікування високовартісним обладнанням на рівень летальності. За даною програмою обстежено 120 відділень інтенсивного лікування.

Інформаційну базу соціологічного дослідження також склали анкети опитування 620 лікарів щодо питань забезпечення закладів охорони здоров'я високовартісним обладнанням.

Усі наукові положення, висновки і рекомендації достатньо обґрунтовані та апробовані.

Достовірність наукових результатів, одержаних автором у результаті дослідження і викладених у матеріалах роботи, підтверджено актом перевірки первинних матеріалів дисертації та актами про впровадження одержаних результатів.

Наукова новизна, теоретична та практична цінність дослідження

Дисертантом вперше в Україні:

- системно представлено проблеми забезпечення закладів охорони здоров'я високовартісним обладнанням і ефективності його використання та шляхи їх вирішення з досягненням позитивного результату;
- розроблено електронну структуризовану методологію вивчення забезпечення та ефективності використання високовартісного обладнання в закладах охорони здоров'я;
- встановлено забезпечення закладів охорони здоров'я високовартісним обладнанням в залежності від виду надання медичної допомоги в регіональному аспекті та її відповідність табелям оснащення;
- встановлено рівень та причини невикористання високовартісного обладнання в закладах охорони здоров'я спеціалізованої та високоспеціалізованої медичної допомоги в регіональному аспекті;
- встановлено вплив забезпечення високовартісним обладнанням на рівень летальності у відділеннях інтенсивної терапії закладів охорони здоров'я спеціалізованої медичної допомоги;
- досліджено ставлення лікарів до забезпечення закладів охорони здоров'я високовартісним обладнанням та можливостей його використання в діагностично-лікувальному процесі;
- науково обґрунтовано, розроблено модель забезпечення закладів охорони здоров'я високовартісним обладнанням та оцінено її ефективність;
- запропоновано алгоритм забезпечення закладів охорони здоров'я високовартісним обладнанням та ефективності його використання.

Набули подальшого розвитку питання реформування системи охорони здоров'я України в частині державних гарантій медичного обслуговування з використанням високовартісного обладнання.

Удосконалено методичні підходи до оцінки забезпечення та ефективності використання високотехнологічного медичного обладнання при наданні спеціалізованої та високоспеціалізованої медичної допомоги населенню в регіональному аспекті.

Теоретичне значення одержаних результатів полягає в суттєвому доповненні теорії соціальної медицини в частині вчення про управління охороною здоров'я, зокрема щодо забезпечення закладів охорони здоров'я високовартісним обладнанням, ефективності його використання та впливу забезпеченості високовартісним обладнанням на рівень летальності у відділеннях інтенсивної терапії закладів охорони здоров'я, де надається спеціалізована медична допомога.

Практичне значення одержаних результатів дисертаційного дослідження визначається тим, що його результати стали підставою для розробки алгоритму забезпечення закладів охорони здоров'я високовартісним обладнанням та сприяння підвищенню рівня його використання в регіональному аспекті.

Про високий рівень практичного значення результатів дослідження свідчить і широке їх впровадження на державному, галузевому та регіональному рівнях шляхом упровадження окремих розробок у практику організації охорони здоров'я та шляхом упровадження результатів дослідження в навчальний процес трьох вищих навчальних медичних закладів, а саме *на державному рівні* результати дослідження використані при підготовці:

- 20 Національних стандартів щодо виробів медичного призначення;
- постанови КМУ від 14.08.2013 р. №711 “Про затвердження Порядку проведення інвентаризації обладнання в державних та комунальних закладах охорони здоров'я, що надають вторинну (спеціалізовану) і третинну (високоспеціалізовану) медичну допомогу”.

На галузевому рівні матеріали дослідження були використані при розробці наказів МОЗ України:

- від 20.03.2013 р. №218 “Про виконання Указу Президента України від 12 березня 2013 р. №128 “Про Національний план на 2013 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010-2014 роки “Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава”;
- від 22.03.2013 р. №232 “Про організацію контролю за раціональним використанням матеріальних цінностей, отриманих централізовано за бюджетними програмами та заходами”;

– від 04.04.2013 р. №264 “Про впровадження національних стандартів у сфері підтвердження відповідності медичної продукції, гармонізованих з міжнародними”;

– від 10.02.2014 р. №114 “Про впровадження національних стандартів у сфері підтвердження відповідності медичної продукції, гармонізованих з європейськими та міжнародними на 2014 рік”.

Розроблені методичні рекомендації, які рекомендовані проблемною комісією МОЗ та НАМН України за спеціальністю “Соціальна медицина” та затвердженні МОЗ України:

- «Контроль якості медичної допомоги на рівні закладу охорони здоров’я». Ужгород, 2014;

- «Методичні підходи до забезпечення закладів охорони здоров’я високовартісним обладнанням». Київ, 2018.

Розроблені автором і галузеві нововведення, які затверджені проблемною комісією МОЗ та НАМН України за спеціальністю “Соціальна медицина”:

«Методологія дослідження забезпечення закладів охорони здоров’я високовартісним обладнанням». Реєстр галузевих нововведень. Реєстр. №346/2/1.

На регіональному рівні окремі інновації впроваджено в Запорізькій (акт впровадження від 24.11.2015 року) та Полтавській областях (акт впровадження від 17.09.2015 року).

Результати дослідження впроваджені також у навчальний процес Львівського національного медичного університету імені Д.Галицького (акт впровадження від 23.11.2014 року), Ужгородського національного університету (акт впровадження від 22.12.2015 року), Української медичної стоматологічної академії (акт впровадження від 17.12.2015 року).

Повнота представлення результатів у друкованих працях

Матеріали дисертаційного дослідження відображені у 18 наукових працях, в тому числі 7 - статті у наукових виданнях, затверджених ДАК України (за кордоном –1, одноосібних - 3), 1 монографія, 1 розділ монографії, 6 інших наукових праць, 2 методичних рекомендацій та 1 галузевому нововведенні.

Характеристика розділів, оцінка змісту дисертації, її завершеність у цілому

Робота побудована традиційно і відповідає існуючим вимогам до даного виду кваліфікаційної праці. Дисертацію викладено на 245 сторінках друкованого тексту, з них 132 сторінки основного тексту. Робота складається із вступу, програми дослідження, 5 розділів власних досліджень, висновків, практичних рекомендацій; ілюстрована 15 таблицями, 32 рисунками, має 19 додатків. Список використаної літератури містить 147 наукових джерел, у

тому числі 35 іноземних авторів.

У вступі дисертантом розкрито актуальність проблеми та обґрунтовано необхідність подібного роду досліджень, сформульовано мету, завдання, представлено об'єкт, предмет та методи дослідження, розкрито суть наукової новизни, теоретичне та практичне значення результатів роботи та їх впровадження, особистий внесок автора, викладено дані щодо апробації результатів дисертаційної роботи.

Розділ перший *“Досвід забезпеченості закладів охорони здоров'я високовартісним обладнанням та його використання в умовах реформування системи охорони здоров'я”* висвітлює проведений дисертантом аналіз наукових джерел з питань реформування системи охорони здоров'я в країні, забезпечення закладів охорони здоров'я медичним обладнанням та впливу рівня забезпечення на якість та ефективність медичної допомоги. При цьому вказано на відсутність комплексних наукових вітчизняних досліджень з визначеної проблем.

Необхідно відмітити, що аналітичний огляд наукової літератури ретельно систематизований та базується на сучасних публікаціях. Дисертант показав глибоке знання проблеми і довів актуальність даного дослідження.

У другому розділі *«Програма, матеріали і методи дослідження»* представлено програму дослідження, яке проводилося у шість логічно пов'язаних між собою організаційних етапів. В розділі представлено опис кожного етапу дослідження та використані методи і інформаційну базу дослідження.

Позитивним є те, що дослідження проводилося з використанням спеціально розробленої електронної програми, а методологія дослідження затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 14.08.2013 р. №711 “Про затвердження Порядку проведення інвентаризації обладнання в державних та комунальних закладах охорони здоров'я, що надають вторинну (спеціалізовану) і третинну (високоспеціалізовану) медичну допомогу”.

У третьому розділі *“Характеристика забезпеченості закладів охорони здоров'я високовартісним обладнанням”* представлено результати дослідження та аналізу забезпеченості закладів спеціалізованої та високоспеціалізованої медичної допомоги високовартісним обладнанням. Так, в закладах спеціалізованої допомоги знаходилося на обліку 179 888 одиниць високовартісного обладнання на загальну суму 8692 636,66 тис. грн. А на балансі закладів охорони здоров'я високоспеціалізованої медичної допомоги знаходилося 81403 одиниці високовартісного обладнання на загальну суму 6 225 582,58 тис. грн. Автором встановлено достовірну різницю показників забезпеченості високовартісним обладнанням за регіонами. При цьому

кількість обладнання та його вартість між собою не корелюють. Так, наприклад в Кіровоградській області при одному з найнижчих рівнів по кількості обладнання в закладах спеціалізованої медичної допомоги (2652) його вартість була найвищою (1739 893,64 тис. грн.).

За даними проведеного дослідження у жодному регіоні України заклади охорони здоров'я спеціалізованої та високоспеціалізованої медичної допомоги не є оснащеними відповідно до табелів оснащення. Найвищі рівні оснащеності закладів спеціалізованої допомоги, відповідно табелів оснащення, зареєстровано в Одеській (87,9%), Херсонській (84,6%), Кіровоградській (83,67%) і Вінницькій (82,7%) областях, а найнижчі – у Луганській (40,7%), Черкаській (51,93%) і Тернопільській (53,14%) областях.

Серед закладів охорони здоров'я високоспеціалізованої медичної допомоги нижче 80% зареєстрована відповідність оснащення табелям оснащення у 74,1% регіонів. Найнижчими дані показники зареєстровані в Луганській (27,93%), Чернігівській (40,21%), Київській (45,7%) областях, а найвищі вказані показники зареєстровані в Києві (89,5%) та Одеській (87,59%), Кіровоградській (85,6%) і Запорізькій (83,9) областях.

У четвертому розділі *“Аналіз використання високовартісного обладнання в регіональному аспекті”* показано результати дослідження з питань стану, використання та причини невикористання обладнання.

У даному розділі дисертантом показано, що в закладах охорони здоров'я спеціалізованої медичної допомоги 89,82% обладнання на загальну суму 187 898 тис. грн. знаходилося у задовільному стані, 2,49% обладнання на загальну суму 5286,49 тис. грн. потребувало поточного ремонту, 2,59% обладнання на загальну суму 3629,48 тис. грн. потребувало капітального ремонту, 4,80% обладнання на загальну суму 8508,89 тис. грн. ремонту не підлягало.

Також в розділі показано, що в закладах охорони здоров'я високоспеціалізованої медичної допомоги 89,42% обладнання на загальну суму 559 039,93 тис. грн. знаходилося у задовільному стані, 5,91% обладнання на загальну суму 155 838,21 тис. грн. потребувало поточного ремонту, 2,1% обладнання на загальну суму 5495,15 тис. грн. потребувало капітального ремонту, 1,52% обладнання на загальну суму 7167,77 тис. грн. ремонту не підлягало.

Дисертант показує, що 8,11% обладнання на суму 15 179,8 тис. грн. в закладах спеціалізованої допомоги не використовувалося у тому числі внаслідок: відсутності витратних матеріалів 0,70%, відсутності дозволу на експлуатацію 0,01%, відсутності персоналу 0,09%, не введено в експлуатацію 0,1%, з інших причин не використовується 7,22% обладнання.

В закладах високоспеціалізованої допомоги не використовувалося 6,15% обладнання на суму 155 839 тис. грн. у тому числі внаслідок: відсутності витратних матеріалів 1,16%, відсутності дозволу на експлуатацію 0,06%, відсутності персоналу 0,13%, не введено в експлуатацію 0,9%, з інших причин не використовується 3,91% обладнання.

Наукову новизну та практичне значення мають вперше отримані комплексні дані про обладнання, яке в закладах охорони здоров'я не використовується. Так, в 2018 році в закладах охорони здоров'я України не встановлено та не використовувалося високовартісне обладнання, яке закуплено в попередні роки за кошти місцевих бюджетів на суму 126 568,1 тис. грн. та не введено в експлуатацію обладнання, яке було закуплене в 2010-2011 роках за кошти державного бюджету на суму 14 207,924 тис грн.

Дисертант встановив основні причини невикористання високовартісного обладнання в закладах охорони здоров'я. До них він відніс брак приміщень для його встановлення, відсутність персоналу та витратних матеріалів, припинення дії свідоцтва про державну реєстрацію медичних виробів.

У п'ятому розділі *“Оцінка лікарями забезпечення закладів охорони здоров'я високовартісним обладнанням і можливості його використання в діагностично-лікувальному процесі та результати впливу забезпеченості відділень інтенсивної терапії обладнанням на рівень летальності пацієнтів”* дисертант представляє результати соціологічного дослідження серед лікарів закладів охорони здоров'я спеціалізованої та високоспеціалізованої медичної допомоги. Він наводить дані, що опитані лікарі вказали, на те, що в результаті недостатнього рівня забезпеченості високовартісним обладнанням можливість надавати медичну допомогу у визначених клінічних протоколах обсягах в закладах спеціалізованої медичної допомоги мають $20,0 \pm 2,2\%$ респондентів, а в закладах охорони здоров'я високоспеціалізованої медичної допомоги $37,5 \pm 2,3\%$.

Великим недоліком практичної охорони здоров'я є те, що тільки $37,6 \pm 2,3\%$ лікарів-анестезіологів закладів спеціалізованої допомоги $30,0 \pm 2,3\%$ закладів високоспеціалізованої допомоги задоволені рівнем забезпечення закладів охорони здоров'я високовартісним обладнанням.

В даному розділі представлено результати дослідження зв'язку між рівнем забезпечення закладів охорони здоров'я високовартісним обладнанням та рівнем летальності пацієнтів у відділеннях інтенсивної терапії. Дисертантом встановлено, що факторами ризику летальності в підрозділах інтенсивної терапії в закладах охорони здоров'я потужністю 100–299 ліжок є кількість моніторів менше 0,5 на одне ліжко (Вірогідний ризик (ВР) – 1,60) і відсутність бронхоскопу (ВР – 1,47); у закладах охорони здоров'я потужністю 300–499 ліжок – відсутність

газового аналізатора в експрес-лабораторіях (ВР – 1,65) і кількість дозаторів для введення лікарських засобів менше 0,5 на одне ліжко (ВР – 1,50); у закладах охорони здоров'я потужністю 500 і більше ліжок – кількість дозаторів для введення лікарських засобів менше 0,5 на одне ліжко (ВР – 1,61); в обласних закладах охорони здоров'я – відсутність апарата ультразвукового дослідження в підрозділах інтенсивної терапії (ВР – 19,00), відсутність бронхоскопу (ВР – 10,00) та кількість дихальної апаратури менше 0,5 на одне ліжко (ВР – 2,83).

Наведені в даному розділі дані додатково підтверджують актуальність даного дисертаційного дослідження в цілому.

У шостому розділі *“Обґрунтування моделі забезпечення закладів охорони здоров'я України високовартісним обладнанням та ефективності його використання”* автором наведено обґрунтовану та розроблену модель забезпечення закладів охорони здоров'я України високовартісним обладнанням та ефективності його використання. *Центральним елементом моделі* виступають заклади охорони здоров'я, які мають забезпечуватися високовартісним обладнанням з визначенням для них функцій та завдань на підготовчому етапі, етапі закупівлі та етапі експлуатації високовартісного обладнання. *Стратегічним напрямком моделі* є забезпечення закладів охорони здоров'я високовартісним обладнанням як основою до застосування сучасних клінічних технологій, які базуються на даних із доведеною ефективністю. *Тактичним напрямком моделі* є застосування сучасних механізмів забезпечення закладів охорони здоров'я високовартісним обладнанням та механізмів його ефективної експлуатації.

Дисертантом розроблено алгоритм дій по забезпеченню закладів охорони здоров'я високовартісним обладнанням та його використання, який включає шість етапів із заходами на кожному з них, які скеровані на – планування потреби у високовартісному обладнанні, – механізми фінансування та безпосередньо придбання обладнання; – використання обладнання в закладах охорони здоров'я; – забезпечення належного технічного стану та безпеки експлуатації і контролю за ефективністю використання обладнання.

На відміну від існуючої ситуації, запровадження запропонованої системи дає змогу усунути керовані управлінські та організаційні недоліки в забезпеченні та використанні високовартісного обладнання на рівні закладу охорони здоров'я.

Незалежними експертами запропоновані інновації отримали позитивну оцінку (9,3 балів із 10 можливих), що вказує на прийнятність обґрунтованої моделі для системи охорони здоров'я України та можливості її впровадження в країні.

Висновки та практичні рекомендації є логічним завершенням

проведених досліджень, відображають їх суть і є достатньо обґрунтованими.

Оцінка ідентичності змісту автореферату і основних положень дисертації. Автореферат дисертаційного дослідження повністю відображає зміст дисертації, відповідає головним її положенням, оформлений згідно з вимогами МОН України. Зміст автореферату та основних положень дисертаційної роботи є ідентичними.

Дисертація викладена українською мовою, характеризується смисловою точністю, ясністю та термінологічною чіткістю викладення отриманих здобувачем результатів.

Наукові положення та науково обґрунтовані результати проведеного дослідження відповідають паспорту спеціальності 14.02.03 – соціальна медицина.

Під час ознайомлення з текстом дисертації плагіату не виявлено.

Дисертаційне дослідження є самостійною завершеною науковою роботою, в якій вирішено конкретну задачу в галузі соціальної медицини.

Оцінюючи загалом роботу позитивно, слід звернути увагу здобувача на деякі **дискусійні питання**:

1. Поясніть, будь ласка, причини нерівномірного забезпечення закладів охорони здоров'я високовартісним обладнанням в розрізі регіонів України?

2. Вражають отримані Вами дані про обладнання, яке не використовується і обладнання, яке придбане за державний кошт і не встановлене по багато років. На сьогодні змінюються як система організації медичної допомоги, так і система закупівлі обладнання для закладів охорони здоров'я. Поясніть, які механізми мають бути застосовані з метою ефективного придбання та використання високовартісного обладнання?

3. В ході структурної перебудови галузі охорони здоров'я проводиться формування лікарень інтенсивного лікування. Їх створення потребує впровадження сучасних діагностичних та діагностичних технологій, а відповідно придбання сучасного обладнання. Така модернізація закладів охорони здоров'я потребує значних коштів. На Вашу думку, хто і за які кошти має проводити технічну модернізацію закладів і які механізми залучення додаткових фінансових ресурсів Ви вбачаєте?

Вказані зауваження і запитання не мають принципового характеру та не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК

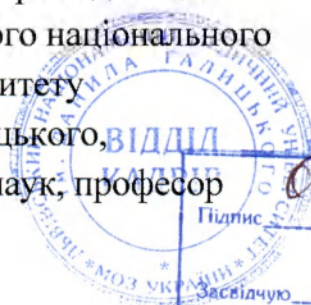
Дисертаційна робота Картавцева Ростислава Леонідовича «Медико-соціальне обґрунтування моделі забезпечення закладів охорони здоров'я

України високовартісним обладнанням та ефективності його використання», яка представлена на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.02.03 – соціальна медицина, є завершеною самостійною, комплексною роботою, в якій вирішено актуальне наукове завдання – вперше в Україні науково обґрунтовано та розроблено функціонально-організаційну модель забезпечення закладів охорони здоров'я високовартісним обладнанням і його ефективного використання на сучасному етапі реформування системи охорони здоров'я держави.

За своєю актуальністю, методичним рівнем, науковою новизною, теоретичним і практичним значенням результатів, кількістю опублікованих наукових праць дисертаційна робота Картавцева Р.Л. «Медико-соціальне обґрунтування моделі забезпечення закладів охорони здоров'я України високовартісним обладнанням та ефективності його використання», відповідає вимогам пп. 9, 11 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. №567 (із змінами, внесеними згідно із Постановами Кабінету Міністрів України від 19.08.2015 №656 та від 30.12.2015 №1159), а її автор Картавцев Ростислав Леонідович заслуговує присудження наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.02.03 – соціальна медицина.

Опонент:

завідувач кафедри громадського
здоров'я Львівського національного
медичного університету
імені Данила Галицького,
доктор медичних наук, професор

Підпис	
Засвідчую	
Старший інспектор відділу кадрів НМУ ім. Данила Галицького	

О.В. Любінець